

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลนิคมใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาขอแนะนำสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. วิธีดำเนินการศึกษา
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลนิคมใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลนิคมใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลนิคมใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกุศลนิคมใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 2,516 คน

และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้สูตรของ ยามาเน่ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 353 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง โดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้าน โครงสร้างและเนื้อหา ด้านภาษาการวิจัย และด้านสถิติ การวัดและการประเมินผลการศึกษา ให้คำแนะนำ เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการ แจกแบบสอบถาม โดยขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสัมภุมใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการแจกแบบสอบถามตามหมู่บ้านที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสัมภุมใหม่ และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในระยะเวลาที่ กำหนด ได้แบบสอบถามที่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้จำนวน 346 ชุด จากแบบสอบถาม จำนวน 346 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ สมมติฐาน ใช้การทดสอบไยยวิวิธี t -test (Independent Sample) การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One-way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05 กรณีพบ ความแตกต่างผู้ศึกษาได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสัมภุมใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 18-30 ปี โดยกระจายตัวอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลิมคุ้มใหม่

2. ระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความเคารพกฎกติกาของสังคม รองลงมาคือ ด้านความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ด้านความยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น และด้านความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น และมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือด้านการเห็นคุณค่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง และมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมือง และมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกัน พบว่า

3.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง น้อยที่สุด

3.2 ประชาชนที่มีช่วงอายุแตกต่าง พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน โดยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีช่วงอายุ 18 – 30 ปี และ 31 – 40 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในทุกหมู่บ้าน มีระดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสิมคุ้มใหม่ จากการรวบรวมข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้จากผู้ตอบ แบบสอบถามจำนวน 126 ชุด จากทั้งหมด 346 ชุด สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ที่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อระบบการเมืองการปกครองไทย แสดงให้เห็นถึงผลสะท้อนของวัฒนธรรมทางการเมืองไทยในอดีตที่เห็นว่า การเมืองเป็นเรื่องต้องห้ามของประชาชน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย เป็นผู้มีความใจกว้างและสามารถยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง และเชื่อว่าการยอมรับในความสามารถของผู้อื่นจะก่อให้เกิดพลังแห่งการสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์แก่สังคม และยังมีความคิดเห็นตรงกันว่า การเคารพและปฏิบัติตาม กฎ กติกา จะสามารถทำให้สังคมโดยรวมสงบสุขได้ และพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีการติดตามข่าวสาร กิจกรรมทางการเมือง ซึ่งอาจมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตนเอง มากเท่าใดนัก เป็นเหตุให้กลุ่มตัวอย่างไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารในทางการเมือง และส่งผลให้ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองตามมา

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสิมคุ้มใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เนื่องจากการวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นการวัดลักษณะของการเมืองแบบประชาธิปไตย ใน 7 ลักษณะ ซึ่งระดับของความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ด้านการยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น และความเคารพกฎกติกาของสังคม ระดับของความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น และด้านการเห็นคุณค่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับของความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมือง และระดับของความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ดังนั้น เมื่อนำผลของระดับความคิดเห็นทั้งได้มารวมกัน ส่งผลให้ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ วุฒิพงษ์ ไชยพรพัฒนา ซึ่งได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการทหารกองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากและกลุ่มที่มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยน้อย มีจำนวนใกล้เคียงกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Almond and Verba ที่กล่าวว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมผสานแบบมีส่วนร่วม (The Subject Participant Culture) เป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนบางส่วนเริ่มมีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยคิดว่าตนมีบทบาทและอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ แต่ขณะเดียวกันก็ยังมีประชาชนอีกบางส่วนยังคงเมินเฉยและไม่สนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกัน

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน พบว่า

2.1 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุศลสิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวมมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะ ความแตกต่างในด้านเพศไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาแนวคิด วิธีการ อุดมการณ์
ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

2.2 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง
จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวมมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทาง
การเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะ ประชาชนชาวตำบลลุดสิมคุ้มใหม่ ได้รับการปลูกฝังในเรื่องแนวคิด วิธีการ
อุดมการณ์ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบที่เท่าเทียมกัน หรือมองอีกนัยหนึ่ง
คือประชาชนที่มีอายุสูงขึ้นไปแต่กลับไม่ได้รับประสบการณ์ทางการเมืองในรูปแบบประชาธิปไตย
มากไปกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย

2.3 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสิมคุ้มใหม่ อำเภอเขาวง
จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน โดยรวมมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาที่พบไม่เป็นไป
ตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลลุดสิมคุ้มใหม่
มีหมู่บ้านที่ใกล้กัน ส่งผลให้แนวคิดเกี่ยวทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลุดสิมคุ้มใหม่
อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในทุกระดับ
ให้ประชาชนได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ทั้งในระดับ
หมู่บ้าน ระดับตำบล อาจจะเป็นรูปแบบของการจัดเวทีเสวนาทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในพื้นที่

1.2 ควรมีการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผ่าน
กระบวนการศึกษานอกระบบ เนื่องจากในพื้นที่ยังมีประชาชนที่มีโอกาสศึกษาอยู่ในโรงเรียน
มีจำนวนน้อย หรืออาจมีโอกาสดูเฉพาะในระดับต่ำ เช่น ระดับประถมศึกษาเท่านั้น ทำให้
ประชาชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาขาด โอกาสที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด

และคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย วิธีชีวิตจึงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของความเชื่อดั้งเดิมที่ปลูกฝังถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นวัฒนธรรมแบบอำนาจนิยมคือการยอมรับอำนาจของผู้ปกครอง ดังนั้น แนวทางในการแก้ไขเพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน สามารถทำได้โดยการจัดโครงการรณรงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อคุณค่าของประชาธิปไตย ทั้งการเข้าถึงประชาชน โดยตรงและโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ในพื้นที่ ได้แก่ สื่อวิทยุชุมชน หอกระจายข่าวหมู่บ้าน และที่สำคัญคือการดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน เพื่อให้มั่นใจว่าประชาชนนอกระบบการศึกษาจะได้รับความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

1.3 หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ควรส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยการจัดฝึกอบรม สัมมนา การเข้าค่ายผู้นำชุมชนจากผู้นำทางการเมืองในแต่ละชุมชน การปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยผ่านกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมืองนั่นเอง

1.4 หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีโอกาสฝึกวิถีประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยอาจจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นหรือส่งเสริมอาชีพในชุมชน โดยใช้วิถีทางประชาธิปไตยในการดำเนินการ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการ มีการประชุมหารือและตัดสินใจ โดยใช้เสียงข้างมากและเหตุผล กระบวนการเหล่านี้จะเสริมสร้างให้ประชาชนซึมซับวิถีประชาธิปไตยให้กลายเป็นวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้ในที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลอื่นๆ ในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำผลการศึกษามาร่วมวิเคราะห์หารูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองในภาพรวมต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อเป็นการศึกษารูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลกลุ่มต่างๆ ในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ และหาแนวทางในการพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติต่อไป